

ТРИ ЦЕНТИ в З. А. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном.

Тел. „Свобода“: 4-0807 — 4-0232 — Тел. У. Н. Союз: 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ГУВЕР ВІЯВЛЯЄ НАЧЕРК РЕОРГАНІЗАЦІЇ УРЯДУ

Вашингтон, 11 листопада. — Бувший президент Герберт Гувер виявив у головних начерках плану реорганізації федерального уряду, випрацьовані спеціально конгресом настановленою комісією для цієї справи. Гувер є головою цієї комісії, складеної по половині з республіканців і демократів, яка працювала впродовж 14 місяців. Він каже, що повинні зв'язатися з Федеральною Комісією для Реорганізації Уряду буде представлений конгресові перед днем 10 січня 1949 р., а тим часом він на пресовій конференції виявив такі точки з вислідів праці: 1. Не Комісія Цивільної Служби має бути відповідальна за іменування нових урядовців, а кожний департамент має сам вибрати свій персонал; 2. поштовий департамент має бути опертив на чисто бізнесових підставах і бути вільний від політичних впливів. Це значить, що місцевих поштамейстрів не має іменувати президент, але місцеві чиновники; 3. звільнити президента від правильних налаштувань відносин по департаментах і бюрох, а залишити йому тільки координацію бюрократії; 4. посилювати департамент праці; 5. подбати за задоволенням на вищих становищах людей для кар'єри і т. д.

Він каже, що він хотів, щоб вони на залишили федеральній службі для переходу до приватних підприємств. Коли ці зміни будуть переведені, тоді уряд заощадить кілька мільйонів річно в майбутності — це особиста думка колишнього президента.

СТРАЙК ДОКОВИХ РОБІТНИКІВ ПОШИРЮЄТЬСЯ

Нью-Йорк. — За звідомленнями Міжнародного Товариства Доківих Робітників неавто-ризований страйк цих робітників поширюється на пристані у Філадельфії й інші пристані на Атлантичському побережжі у Нью-Йорку згодом сяє до праці тільки 883 робітників. Перед у страйку вівідділ 791 юні для демонстрації проти до-смертного юніонного пред-сідника, Джозефа П. Райна, за-кидаючи йому, що він не до-пильнував належно членських інтересів у переговорах з ко-рабельними власниками. У цій юнії йде змагання боротьба між комуністичними й некомуні-стичними елементами, які при останніх виборах перебрали керму юнії. Внаслідок страй-ку корабельний рух на схід-нім побережжі майже цілкови-то заставлений. Подібний стан панує на західнім побережжі, де страйк докових робітників триває вже третій місяць.

НЕМА ПРИЧИН ПОБОВО-ВАТИСЯ ЗА ДОБРОБУТ У БІЗНЕСІ

Вашингтон. — Не зважаючи на обіцянку президента, що закон Тефта-Гартлі буде від-кликаний, він надаліше оста-ється в силі й тому нема при-чини побоюватися нагалих змін у бізнесі — таку думку ви-сlovив Роберт Н. Денгам, голов-ний правний дорадник Краєвої Ради Робітничих Відносин, я-ка вирішує непевні постанови згаданого закону. Денгам є республіканцем і звисний з того, що він гостро виконує постанови закону Тефта-Гарт-лі. На підставі закону він має служити в уряді впродовж 4 літ від липня 1947 р. Тільки

ДЕМОКРАТИ ЗА СПІВПРА-ЦЮ З „ПОСТУПОВИМИ“ РЕСПУБЛІКАНЦЯМИ

Кій Вест, на Флориді. — Ко-ли сен. Дж. Гаверд МекГрат, предсідник Краєвого Демокра-тичного Комітету приїхав сю-ди з Вашингтону, його обсту-пили репортери, засипуючи різними запитами. Між інши-ми запитували про становище демократів до заяв деяких республіканців, що вони бу-дуть підтримувати програму президента. На це МекГрат сказав, що демократи при-ймають підтримку „поступових“ республіканців. Коли запита-ли його, що зробить прези-дент з демократами, які не йшли солідарно підчас вибо-рів, він відповів, що президент простить „повседневні“ гріхи, але не тяжкі. Люди що зна-ють президента, розуміють це так, що президентові важко аважати за співпрацівників та-ких демократів, які поламали партійну дисципліну і пере-йшли підчас виборів у табір противників для особистої ко-ристі.

З урядового у Вашингтоні засіли цисті, що де-мократи, які підчас виборів пішли з південними ребе-лянтами проти президента, мо-жуть бути усунені з провідних федеральних становищ. Це бу-ла б свого роду партійна „чи-стка“.

РОБІТНИЧІ ВІДНОСИНИ НЕ МОЖУТ БУТИ ШВИДКО НАЛАДНАНІ

Вашингтон. — Експерти ро-бітничих справ передбачують довший період непевності й замішання в складенні робіт-ничої політики після виборів. У деяких підприємствах відно-сини між власниками й робі-тниками вже налажені й тому там заповідається період спо-кійної праці. Зате в інших під-приємствах робітники пішли так далеко у своїх домаганнях, що їм важко буде уступити тим більше, що вони надіяли-ся користей для робітничої справи на випадок перемоги демократів. Однотижневий час після виборів ще не дав спро-моги прослідити справжнього настановлення робітництва, а ко-лективні переговори, які по-чалися між страйкуючими до-ковими робітниками на захід-нім побережжі й власниками кораблів вказують, що робіт-ники відчувують, що уряд те-пер сильніший і тому вони го-дяться на урядове досеред-ництво.

НІМЕЦЬКА ФІЛЬМА З ЖИ-ТЯ СКИТАЛЬЦІВ

Нью-Йорк. — Підприємство „Асторія Фільмс“ почало ви-ставляти в Есенію Плейгас фільму „Лонг из дн Рова“ — „Довга дорога“, вироблену в Німеччині під доглядом аме-риканського військового прав-ління. Фільма представляє жит-тя жидівських скитальців, хоч не бракує в ній загальних скитальчих картин. Розмови ведені в мовах жидівській, польській та німецькій.

Зміна закону може спричинити зміну до його уступлення з тепе-рішнього становища.

У Філадельфії почався Світовий Конгрес Українського Жіноцтва

СЕНАТОРКА ОЛЕНА КИСЛІВСЬКА ПОЧЕСНОЮ ПРЕДСІДНИЦЮ. Філадельфія, 12. листопада. (Телефоном) — Сьогодні в год. 10-тій перед полуднем в конференційній залі готелю Аделфія почався Світовий Конгрес Українського Жіноцтва, кінцевою метою якого є створення Світової Федерації Українського Жіноцтва. Після ранішніх відправ в місцевих українських католицькій і православній церквах та після реєстрації делегаток, на залу Конгресу вступили з українськими, американськими і канадійськими прапорами українські пластунки, а за ними делегатки. Конгрес відкрила короткою промовою го-лова Союзу Українок Америки та голова Конгресового Комітету, п-ні Олена Лотоцька, віта-ючи гостей та коротко з'ясовуючи завдання і цілі Конгресу. На почесну предсідницю Кон-гресу серед гримих оплесків вибрано сенаторку українського громадського життя взагалі, а жіночого руху зокрема, бувшу сенаторку Олену Кислівську. До президії Конгресу вибрані пані: Олена Лотоцька (Союз Українок Америки); Євгенія Ситник (Організація Українських Жінок в Канаді) та Ірина Павляковська (Об'єднання Українських Жінок на Еміграції). Їх за-ступницями вибрані пані: Савчук (Канада), Олена Штогрин (ЗДА) та Марія Гоголь (ЗДА). До секретаріату до цієї хвилі вибрана п-ні Дарія Ребет, яка тільки вчора приїхала з Європи. Досі на Конгрес зголосилося 89 делегаток зі Злучених Держав, Канади та Європи. Народи продовжуються.

Ванденберг остерігає Совети перед новими агресивними потягненнями

Філадельфія, 11. листопада. — Сенатор Артур Г. Ванден-берг, голова комісії закордонних справ у сенаті, вийшов з осторогою на адресу Советів, щоб вони не робили мильних заключень з останніми американськими виборів і не пробували робити якісь нові агресивні потягнення. Він закінчив дик-таторові з Кремля, що вони жнуть самообманом, коли ду-мають, що Америка у своїй дво-партійній системі є поділе-на і що вислід виборів покін-чить двопартійну систему в за-кордонній політиці. Ванден-берг пригадав на такі засади американської закордонної по-літики: 7. Виключення угодов-ства; 2. повна підтримка для Об'єднаних Держав; 3. вся можлива допомога для запри-язнення незалежних держав у їх змаганні „встоятися на їх власних ногах в обороні їх-ньої волі“. — Оці засади по-твердив сенатор у промові при врученні йому медалі від Товариства Резервових Офі-церів у признанні за його ми-рові змагання. Медалю при-пняв йому губернатор Пенсиль-венії, Джеймс Г. Доф.

Великобританія приймає Американив без Паспортових Візів.

Вашингтон. — Уряд Велико-британії поробив усі приготу-вання, щоб подорожні, грома-дяни Злучених Держав, могли відзидти до цієї країни без па-спортових візів. Число амери-канців, які відвідують Велико-британію, досягає до 300,000 річно. Оприлюднення відпо-відного розпорядку прийде чинним днями. Якє становить займе в цій справі уряд Злу-чених Держав, ще не знає, бо американські імміграційні закони не дозволяють допу-скати чужинних громадян без візів. На підставі британсько-го розпорядку американські подорожні будуть мати право відвідувати теж некомуністич-ні країни Європи, до яких ся-гає британська влада. Крім то-го деякі країни вже давніше оголосили, що прийматимуть американських подорожних без візів. Між ними є Італія, Бельгія, Нідерланди, Люксем-бург, Швейцарія, Скандинав-ські країни, Канада, Бермуда і деякі південно-американські республіки.

Великобританія приймає Американив без Паспортових Візів.

Вашингтон. — Уряд Велико-британії поробив усі приготу-вання, щоб подорожні, грома-дяни Злучених Держав, могли відзидти до цієї країни без па-спортових візів. Число амери-канців, які відвідують Велико-британію, досягає до 300,000 річно. Оприлюднення відпо-відного розпорядку прийде чинним днями. Якє становить займе в цій справі уряд Злу-чених Держав, ще не знає, бо американські імміграційні закони не дозволяють допу-скати чужинних громадян без візів. На підставі британсько-го розпорядку американські подорожні будуть мати право відвідувати теж некомуністич-ні країни Європи, до яких ся-гає британська влада. Крім то-го деякі країни вже давніше оголосили, що прийматимуть американських подорожних без візів. Між ними є Італія, Бельгія, Нідерланди, Люксем-бург, Швейцарія, Скандинав-ські країни, Канада, Бермуда і деякі південно-американські республіки.

Новий український тижневик в Бразилі.

З кінцем вересня почав ви-ходити в місті Сан-Пауло, в Бразилії, тижневик україн-ською мовою „Наша Думка“.

Битва за Китай

МІЛЬЙОНОВІ АРМІЇ ВЕРУТЬ УЧАСТЬ В БИТВІ ЗА СУЧОВ; ДЕСЯТКИ ТИСЯЧ ВБИЛИХ; НАЦІОНАЛІСТИ ПОВІДОМ-ЛЯЮТЬ ПРО ПЕРЕМОГУ НАД ЧЕРВОНИМИ.

Нанкінг, 12 листопада. — Ген. Тенг Вен-йі, офіційний речник уряду, повідомив вчора в пресовій конферен-ції, що на довгому на 200 миль фронті боротьби за важливу базу Сучов прийшло да найбільшій в цій війні битві, в якій взяли участь мільйон воєнків по обох боках. Він ствердив, що комуністи мають чисельну перевагу, яку уряд намагасться вирівняти новими підкріп-леннями. В битві взяли у-часть всі роди зброї, включно з бомбардувальниками та бо-саними літаками. У цій битві мас за Сучов продовж остан-ніх трьох днів комуністи мали втратити 30,000 воєнків вбити-ми, тоді як кількісд жертв по-у урядовому боці доходить до 10,000. Битву за Сучов вже порівнюють з Дюнкерком і Сталінградом. Рівночасно з цим подіями на фронті, китай-ський уряд почав — згідно з офіційним повідомленням — безпощадну боротьбу про-ти комуністичного „другого фронту“ в його замілі, що в останньому проявилось в зв'я-заних з „ризовим страйком“ заворушеннях в Нанкінгу та Шангаї, де проголошено ви-лькове положення. По вули-цях постійно патрулюють від-діли поліції і війська, провіря-ючи документи кожного. Уряд рішуче закликає війсь-ковий персонал до дисциплі-ни в внутрішніх реформах, голо-вно далекойдучу реформу ва-люти. Останній розвиток в тій країні вважається за все-обіймаючу і рішальну битву за Китай.

Большевицькі барикади на вулицях Парижа.

Париж, 12 листопада. — Вчо-ра тут, правдоподібно з наго-ди річниць закінчення 1-шої світової війни, комуністи на-магалися влаштувати „акту-альну“ демонстрацію і при цій нагоді дійшло на історичних Елізейських полях до крива-вого зудару з поліцією, при-чому понад 50 осіб були поре-жені, деякі важко. 18 боль-шевицьких, між ними двоє кому-ністичних послів, були за-арештовані під час демонстра-ції. Заворушення почалися після полудня, як комуністи відлучилися від звичайної за-гальної демонстрації, що мала пройти через Триумфальну Арку, та почали організувати свою власну демонстрацію. По-ліція їм загородила дорогу й тоді прийшло до бійки камін-ням і палицями, а вікни по-пали теж стріли. Комуністи по-чали зривати з вулиць камін-ня, стягати дерева та будувати свої традиційні барикади, що їх поліція швидко „заяла“ приступом і з „флангів“, ко-ристуючись переважно пали-цями. Ранені були по обох бо-ках.

Французька опозиція в справі рушини при-пизнює наради.

Лондон, 12 листопада. — Вчора тут почалася шість-державна конференція в спра-ві адміністрації і контролі ні-мецької важкої індустрії в про-мисловому басейні Руришини. В конференції беруть участь представники Злучених Держ-ав, Британії, Франції, Бель-гії, Голандії і Люксембургу. Франція рішучо противить-ся планам в цій справі і це при-пизнює загальний перебіг на-рад.

Безнадійне шукання компромісу в Берлін-ському спорі.

Париж, 12 листопада. — Цьо-гомсячий предсідник Ради Безпеки та речник членів цієї Ради незаинтересованих без-посередньо в повстанно-захід-ному спорі в справі Берліна, аргентинський представник д-р Брамуґлія, відбув вчора кон-ференцію з представниками західних великодержав, нама-гаючись знайти вихід з „мер-твої точки“. Західні представ-ники мали виявити готовість з увагою розглянути нову пропозицію, що могла б при-чинитися до мирного полаго-дження спору.

Протестації страйки німців проти високих коштів прожитку.

Франкфурт над Майном, Ні-меччина, 12 листопада. — Міль-йони німців у західних зонах припинили вчора на один день працю на знак протесту про-ти високих коштів прожитку. Першою видною ознакою страйку, було те, що по всіх більших містах зупинились на вулицях трамваї. Здогаду-ються, що в страйку загально-взіме участь 8 до 12 мільйо-нів робітників.

Атлі проти зустрічі Трумана зі Сталіном

Лондон, 12. листопада. — Британський прем'єр Клемент Атлі висловився вчора проти особистої зустрічі президента Трумана зі Сталіном „для об-говорення актуальних про-блем“, про плани якої в остан-ньому почали кружляти всі-лякі здогади. Прем'єр Атлі за-явив в Палаті Громад: „За-галом кажучи, я думаю, що було б краще, щоб міжна-родні проблеми погоджували-ся через Об'єднані Нації, як-що їх не можна налагодити по-мільніми дипломатичними шляхами“. Атлі зложив свою заяву у відповідь на запит лейбуристського члена Пала-ти Г. Л. Остіна.

Важливі наради секретаря оборони з європейськими керівниками

Париж, 12 листопада. В цьому місті перебуває тепер сек-ретар департаменту оборони, Джеймс Форестал, і вчора він відбув цілий ряд важливих нарад з американськими і європей-ськими керівниками, головно зі секретарем стейту ген. Мар-шалом, адміністратором Про-

Філд Маршал Монтгомері закінчив наради в Гаазі

Гаага Голандія, 12 листопа-да. Після цілого ряду таємних нарад з військовими керівни-ками у Франції та зі західними військовими губернаторами в Німеччині, філд маршал Монт-гомері, шеф штабу головноко-мандуючий західного оборон-ного союзу, закінчив вчора та-кі самі наради з військовими і державними керівниками Го-ландії. Сьогодні він мав виха-ти в тих самих цілях до сто-лиці Бельгії.

Міжнародний суд по-твердив вину япон-ських воєнних злочинців.

Токіо, 12. листопада. — Між-народний Військовий Трибу-нал потвердив вчора в усіх пунктах вину колишнього я-понського прем'єра Тохо та 24 інших співзвинувачених колишніх військових і полі-тичних керівників Японії. Усім їм доказано вину в змові про-ти миру, агресивній війні та в цілому ряді воєнних злочи-нів, включно зі знущаннями та вбивствами полонених.

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1938.

PEREPLATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
Ha piz	\$7.00	One year	\$7.00
Ha piz roky	\$3.75	Six months	\$3.75
Ha piz misyaci	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і закордоном:			
Ha piz	\$10.00	One year	\$10.00
Ha piz roky	\$5.25	Six months	\$5.25
Ha piz misyaci	\$2.75	Three months	\$2.75
Числа з понеділка (англійською та українською):			
Ha piz	\$2.50	One year	\$2.50
Ha piz roky	\$1.50	Six months	\$1.50

Classified Advertising Department, 587-7th Ave., New York 18, N. Y. BYANT 9-0682.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Шукають шляхів до миру

Скликаний нарад в справі остаточного складення Північно-Атлантичного Оборонного Договору вже на наступний тиждень аквує на рішення президента Трумана спійняти агресію, або хоч відсунути війну на таку майбутність, на яку тільки вдасться.

В одній з останніх передвиборчих промов през. Труман сказав головну вагу на свої змагання втримати мир. Він заявив, що це було його обов'язком, як президента, пробувати, щоб останньої дошки рятунку — тобто вислати в цій справі особистого посла до маршала Сталіна. Тому, що президент поинув при цьому Об'єднаній Державі, що вже тоді радили в Парижі, цей його поступок викликав констернацію в цілому дипломатичному світі.

У тиждень після виборів орган Ватикану, "Оссерваторе Романо", помістив статтю, яка звертається до Трумана і Сталіна з пропозицією, щоб вони покінчили світове замішання через безпосередні переговори. Згадуючи за це деякі американські часописи додали від себе, що задум Трумана вислати особистого посла до Сталіна зовсім не був таким ладним потягненням, як його розкрити перед виборами.

Оці, на перший погляд неспов'язані вісті, вказують на бажання світу діяти до якогось спосіб співжиття двох великих світових потуг, що знов мало б колись довести до миру. Отже маємо з одного боку переговори в справі миру, а водночас підготовку до оборони Західних держав проти Советського Союзу.

Зі заяви американського делегата на нарадах Асамблеї Об'єднаних Держав, Ворена Остена, що Америка збориться, бо боїться Росії, треба прийняти до висновку, що нинішня дипломатія скинула давню маску і сприймає нові форми — відверті гри.

З такої точки погляду треба приглянутися за п'ять днів конференції у Вашингтоні. Президент Труман посилює роль Америки у змаганні західного світу не так до миру, як до втримання свободи народів, маючи на увазі в першу чергу свободу Злучених Держав. Втримання свободи в Америці є нині однозначне зі забезпеченням Америки перед агресією Росії.

Як саме є стратегія для вгри миру, досі ніхто з рішальних чинників навіть теоретично не оприлюднив. Можливість тільки такого згоду, що Росія, викликаючи безупинні замішання у світі сама викопує гріб своїй диктаторській системі і тоді народи, країни держави, які не далися спровокувати до війни, будуть мати нагоду перебудувати європейську

Характеристична риса нашого життя: помре відома людина, громадський діяч або письменник — і ви даремно шукаєте бойд за кількома певними датами з його життя, щоб написати життєпис.

Таке трапляється і тепер з Мосендзом: відходить відомий письменник, автор досить численних книжок, поет, визначний за одного з духових провідників сучасності — і даремно заглядаєте до енциклопедії, щоб знайти в ній хоч кілька найважливіших дат про нього. Також від людей, що знали його особисто, можете довідатись тільки уривки довід, одну-дві назви творів, і часом показується, що він краще знав людину як інженер-хімік, ніж іншим, співробітником цієї енциклопедії, в якій даремно за ним шукаєте. І навіть усіх важливіших творів письменника не щастить зібрати. І як тут писати вичерпну інформацію, то й некролог, що звичайно буває сумарним і безпристрасним оглядом досягнень померлої людини, її вчинків, якими вона має жити далі в пам'яті інших?

Редакції великих чужинних газет мають завжди наготові написати ще за життя характеристики визначних сучасників, щоб у разі потреби можна їх негайно використати. У наших умовах те все ще не швидко буде.

Авжеж, поки надійде на наш континент європейська преса, яка на місці певно краще поінформована, хотілося б сказати кілька слів про Леоніда Мосендза і його творчість. Це не важко, що всіх його творів немає в нас під рукою — якщо письменник є ані справді, має талант і вміє передавати відчуття, в пам'яті інших завжди залишиться запам'ятований "Явлю", "Письменникові", тежор голосу, його власна індивідуальна нота на основі якої безпомилково можна пізнати власне його. Це — притаманність кожній справжньої творчості. Нотка ця брешить і в творчості Леоніда Мосендза.

В українській літературі Леонід Мосендз відомий і як прозаїк і як поет. З прози має він за собою низку оповідань, зібраних м. і. у збірку "Смільна людина". Повесть "Засів" — автобіографічна і представляє дитячі роки письменника; вона є безперечним досягненням української прози, присвяченої дитячій психології. Автор майстерно зображує як дитяча свідомість під чужим тиском, що він не має вигляду на перемого та що його хитрі пляни дальшої агресії відомі. Чи це щось допоможе, це вже друга справа.

ЛЕОНІД МОСЕНДЗ

Ком серед зросійщеної родини, знаходить себе серед ненавистних конфліктів з оточенням. Як поет, Мосендз довго не випускав своєї збірки, і щойно підчас війни у Празі 1941 р. випустив він вибір своєї поезії з pp. 1921-1936. На еміграції в Інсбруку (Австрія) видав він невеличку поему "Каніфферштан" про мандрівки київського студента XVIII в. по Європі, а цього року в Мюнхені появилася написана октавами поема "Воляський рік". Ціла творчість — не надто велика кількістю, але до бірна, хоч і нерівна. Це останнє випало з самого характеру Мосендзової вдачі. Здебільша інтелектуаліст, він залюбки вибирав мотиви романтичні, і залежно від переваги одного чи другого, поет давав твори в плані або більш розумовому, або поетично-романтичному. Навіть у численних своїх перекладах, особливо з англійських поетів, вибирав він залюбки теми з героїчної і народної ділянки, особливо варті уваги переклади з кельтських поетів 5-6 віку.

Центральною річчю в Мосендзовій поезії треба вважати поему "Зодіак", вперше друковану у львівському "Віснику" 1943 р., а потім у збірці, якій і дав назву. Міжпланетний вихор розбиває на атоми сонця і сузір'я, розпадається і Зодіак, тільки одне сузір'я Діви стоїть далі непорушно, як символ чистоти і родючості, що має створити новий космос.

Всі речі, наслідки усіх і причин, усі почуття з Ваги події спадати... тільки Діва являє очима Космічний хаос буде оглядати.

Знов почнеється чин і знову буде Слово. І цьому величому явленню протиставлене нікчемне людство, яке живе "між неким заштитним і плоским небом", живе як раб спокою і втиху, і поет виносить йому свій присуд:

"Уста неціловані": Тут представлений ще дитячий герой над коліскою якого схиляються три феї і дарують йому славу, красу і мужність. Кожна людина має сама право вибору — може вибрати шлях пошвант, жертви, але також є і шлях безвір'я, буденного життя, де любов і ненависть, краса, радість — все буває пересичене на ціну гроша.

Мосендз належав до поетів, які з особливим замишанням культивували різноманітні поетичні форми. З цього погляду його поезія дуже багата. Він дав між іншим цілий сонет "Юнацька весна" — що являє собою дуже рідку в українській поезії форму так званого "вінка сонетів", де кінцевий рядок кожного сонету є першим рядком наступного, а п'ятнадцятий сонет складається з перших рядків усіх 14-ти попередніх сонетів. Форма ця незвичайно тяжка і внаслідок.

Українська національна поезія зазнала із смертю Леоніда Мосендза нової дошкульної і невідлазованої втрати, тим болючішою, що за роки війни загинули з німецьких чи більшовицьких рук такі визначні її представники, як О. Теліга, О. Овжин, Ю. Липа, а на еміграції від недоживання помер милого року Юрій Клен — все поети, що в історії нової української поезії відіграли домінуючу роль. Мосендз серед них мав своє тривале місце і власне індивідуальне обличчя. Такий його творчий етап, який "Зодіак", залишиться як красою кожної антології української поезії в майбутньому, і догове ще житиме його малий Ніко з "Засіву", дитяча філософія, якого сильніша за все вороже його душі оточення.

С. Г.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис "Свобода".

Uncle Sam Says

A baseball player looking out a home run in a high World Series game provides the thrill of a lifetime. A parent looking away a sheet of U. S. Savings Bonds provides security and a thrill for his family in the years to come. Start saving today. In ten quick years you'll be repaid \$4 for every \$3 you put into your Savings Bonds "nest-egg", and that's a guarantee by your Uncle Sam. Sign up for the Payroll Savings Plan where you work, or if in business or a profession, enroll for the Bond-a-Month Plan at your bank. U. S. Treasury Department

М. Брадович.

ЧУЖИНОЮ

12)

І Марко не знав, що думати, цього він переїздив Босфор не дістаючи понад два тижні ані грошей, ані відповіді від Васюка. Коли нарешті прийшло й одне й друге, виявилось, що Васюк подорожував, а його секретар не міг виїхати устійнити з ним якийсь час поспішати.

А виїздити з Царгороду була крайня пора. Марко міг ствердити, що за ним стежить система, хоч шпиків й дуже унікалів всього, що могло збудити його підозріння. До цього він був справді призначений, але бдав найбільше про те, щоб агенти ГПУ не викрили його зв'язків зі Сабрі Пашою та не ударемнили продовження чинності, яку він ко, а й Мелася. Безбездна мав передати Козієві. Для

коштувала йому життя, виявила Мелася понад кожний сумнів її чуття до нього. Вартість того, що маємо, пізнаємо часом лише втративши його, чи принаймні в небезпеці втратити. Побачивши Дмитра той пам'ятної ночі неспротома і скривавленим, галада вона, що він дістався до них лише для того, щоб сконати в їх хаті і відчувала бмь, якого чте ніколи не зазнала в своїм молодім житті. А коли лікар ствердив, що стан раненого зовсім не був таким злим, відчула вона радість, що викликала в ній враження підноситься над землею і літати, а не ходити. Гарячка раненого стримувала цю радість лише короткий час. Гоєння рани й одужання відбувалось нормально, молодість і міцна будова перемогли швидко упали кроки. По кількох днях ранений міг вже сидіти в ліжку і лікар полішив його майже цілком опіки дівчини, але вона ходила за ним так, ніби його життя загрозувала далі небезпека.

Тимчасова неміч юнака стлумила в ній і той підсвідомий спротив, який будила в ній увага необхідності підпорядкуватись в деякі міхнішому в подружжя товаришу. Вона побачила, чи скорше відчула, що й найміцніші з міцної половини людського роду бувають часом немічні як діти і потрібують допомоги та опіки слабшої в звичайних умовах жіночої сторони.

Пестливе плекання раненого усунуло швидко й непомітно фізичну відчуженість, яка існує часом в тілі чи іншій мірі до остаточної злуки між чоловіком і жінкою. Вперше відчула Мелася щим своїм еством, що існують зв'язки міхніші старих родинних і провадять до утворення нової родини. Її дівочі мрії про кохання навіть не справдилися, вона просто забула їх і була готова віддатися без наміслення й застерєженя.

Юнак не потрібував говори-

ти про свої чуття до своєї несподіваної сестри жалібниці, та й не гадав, що зміг би їх висловити, оскільки вони були відомі від всього, що він відчував і висловлював раніше. Можливо, що й був він надто людською чини, щоб намагатися виявити словом те, що хвилювало й підносило найглибше джерело його сил. Життя промовляло за нього, відносини між ними були кришталево ясні і не потрібували ані освідчень, ані приречень. Вони чулися щасливими разом і цього вистачало, щоб лишатися так далі й завжди. Це не залишало ніякого сумніву в їх розмовах про сучасність і майбутність. І коли він мав мандрувати в невідоме, то було зрозуміло, що їх шлях мав бути спільним.

Вдача Мелася була надто жіночою, щоб думки її могли бути суперечними чуттям. Сучасність панувала у неї над минулим і майбутнім. Дмитро був і має лишатися таким, яким був для неї тепер, і коли він

давав їй щастя тепер, то це значило, що вона буде з ним щасливою й завжди. З його мрешином, про яке вона знала зрештою небагато, першав він в надто рішучий спосіб, майже коштом власного життя, щоб воно на її думку могло ще існувати для нього, чи для неї.

Але Носенко, який був майже на десяток років старший дівчини, знав, що майбутність будеється на минувшині, що перебуде людиною не лише без сліду в її духовних еставах, а дучиться з ішими його складниками, що еднаються з дружиною, не можна відокремити цілком ані її, ані дітей від минувшини голови родини. Ця минувшина була для нього тягарем і дихом, яке він не лише хотів перемогти, й відкинути, але й витягти з нього науку для самого себе й для інших. Він хотів побачити своє колишнє, ество відзеркаленим в ясніх свідках несакаламученої зорожнї впливами душі дівчини. Тому

й спрямовував принагідно ті тихі розмови, які вони мали звичайно з наближенням вечірньої години, коли до розчеплених вікон дивилась зблідла й перейнята золотом пригаслого сонця блакить південного неба і повівав подих простору. Він хотів з'ясувати їй і собі самому, як і чому міг він перебудити кілька років разом з ворогами свого народу й на їх службі, але не міг, внаслідок, зрозуміти цього тепер і був зданий в значній мірі на припущення, які його мінливого психічного стану означили налегно не могли, бо чуття не все кермується розумом.

(Дальше буде).

ОБОВ'ЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВ'ЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖАЄ ТАКОЖ ОБОВ'ЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОІХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

Громада про свою газету

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ ПРО „СВОБОДУ“ З НАГОДИ
КАМПАНИ ЗА ДОДАТКОВУ ПЕРЕДПЛАТУ.

Виконуючи ухвалу конвенції УНСОюзу та звертаючись до своїх читачів, і передплатників за додатковою оплатою до передплати „Свободи“, наша Редакція і Адміністрація висловили при цьому побажання, щоби, рівночасно з грошовими жертвами надсилали і свої думки, зауваги і спостереження щодо самої газети. У відповідь на це, чимало таких голосів надіслано. Нюдин з них не пройшов без належної уваги. Їх сума без сумніву спричинилася до дальшого поліпшення цього єдиного вільного українського щоденника, до його дальшого розвитку та ще більшого доплатування до думок, побажань і потреб громади. Це допоможе зробити цю газету ще більше і ще лояльніше громадською газетою, справді вільною трибуною вільного українського слова. Усім тим, що свої голоси надіслали, приємні воли для нас чи ні, ми висловлюємо ширшу подяку. З деякими з цих голосів буде інтенсивно познайомитись теж широким колом наших читачів і в тій цілі ми їх нижче передаємо.

Дмитро Капітула, головний контролер УНС, МекАду, Па.: Я читаю „Свободу“ від її появи в Джерзі Сіті в 1893 році по сьогоднішній день і я бажаю її розвиток. Всі ми добре знаємо, як змінилися обставини та яка настала дорожнеча. Всі ми свідомі, що тепер неможливо видавати щоденника за 30 центів місячно. Появилися голоси, що треба підняти передплату, але це знову може зробити тільки конвенція. Над цю справу радяла вже і попередня конвенція, але передплату не підвищили, тільки ухвалили, щоби кожного року, в місяці жовтня звертатися до членів і читачів за добровільною доплатою до передплати, що я виконує Адміністрація „Свободи“. Проте, виявляється, що це не серед цілого членства є належне зрозуміння цієї справи і тому теж добровільна доплата не вистачає на покриття коштів. Що тут робити? Я думаю, що треба, щоб відністи з членом до молодого членства УНСОюзу. Ми маємо в Союзі понад 36,000 дорослих членів і з них тільки 10,000 передплатує „Свободу“ по 30 центів місячно. А де решта? Де ще 26,000 членів? Частину з того становлять жінки союзниць, які одержують „Свободу“, але неможливо, щоби жінки були майже втроє більше, як чоловіків, що одержують „Свободу“. Думаю, що ще найменше 10,000 членів Союзу повинні б передплатувати „Свободу“, тоді її місячні приходи збільшилися б на 3,000 доларів, або 26,000 дол. річно, тоді як коштів додаткових 10,000 чисел „Свободи“ вже були б відносно малі. Було б добре, щоби рівночасно з кампанією за добровільною доплатою до передплати порести теж кампанію за збільшення кількості передплатників „Свободи“, що піднесло б теж громадську свідомість нашого загалу.

Олекса Зепко, Акрон, Огайо: Будучи делегатом на останній конвенції УНСОюзу я заступав думку, щоби підняти висоту передплати „Свободи“. Але більшість делегатів була за тим, щоби-раше переводити кампанію за добровільною доплатою, до передплати і так справу вирішено. Воля більшості — їй треба повишуватися. Але це повинно обов'язувати не тільки Адміністрацію „Свободи“, але також її читачів. Чи всі вже виконали цей свій обов'язок? Я чи-

таю „Свободу“ вже 43 роки. Кожного дня беру її до рук і запитую себе: скільки жертвенного труду поклала ця наша „Свобода“ для нас і для нашої громади, скільки добра вона зробила і як ми її за це відплачуємо? Як кожний з нас застанеться над цим, тоді й пригадки „Свободи“ про наші обов'язки у відношенні до неї не будуть даремні, як і не даремна була її робота для нашого народу.

Осип Копаць, Стамфорд, Кон.: Як член УНСОюзу і новий іммігрант з гордістю стверджую велику освідуючу працю У. Н. С. і зокрема „Свободи“, що є добре редагована, стоїть на понад партійній всеукраїнській платформі і не веде жадної кампанії проти УНРади. Бо те, чим є наразі яка жінка і священник ще не може нікому давати притоки відносності до УНРади з легковажністю. Ми всі пишаємось її створенням, а війну за назву „уряду“ чи „Виконного Органу“ вважаю за амбіційну і кирую.

Гадаю, що в „Свободі“ треба більше політичних новин і якнайкоротших статей. Бо статті є, звичайно, так надмірно розтягнені, що читачам відбирає охоту читати і вони розминаються з призначенням. А шкода. Раджу: якнайкоротші статті!

В. Морозович, Бронкс, Н. Й.: В „Свободі“, число 235, з суботи 9-го жовтня на другій сторінці в статті „Вільні діла вільних людей“, є подані розходи „Свободи“ за 5 років та що ми платимо до сьогодні по одному центові, як платили тому 27 років. Дальше пише „Свобода“, що хочось говорити, що „вона“ жебрає. Це є найприкріше слово для всіх Союзців і читачів „Свободи“, бо „Свобода“ ніколи не жебрала і не жебрає. Я, приїхавши в 1911 році з Мексико до портового міста Галвестон в Техасі платив за квартиру молю 6 центів а за дозен яєць 8 цт., і то в склепі, а не у фермера, де на цента або два було можна купити дешевше. В 1913 р. я працював в стейті Нью Джерзі в текстильній фабриці 18 місяців по \$8.75 за 52 год. тиждень; тепер платять там за 40 годин в тиждень \$45.44. „Свобода“ нехай продовжить кампанію до Джорджанських Свят, а ми Союзці і передплатники „Свободи“ стараймось при всяких нагодах збирати жертви на дальше існування „Свободи“, так, як дотепер виходить. Анонімні листи без чистоти кидають до коша, бо вони не походять від Союзців, ані від передплатників, а тільки від нужденних доморослих хамуністів.

О. В. Стебельський, Дженет, Пв.: При нагоді пересилки маленької доплати (причини оправдані, прошу повірити!) до „Свободи“, хочу висловити своє задоволення, що „Свобода“ є для мене, як і для багатьох інших, справді щоденним духовним кормом, що без нього годі й один день обійтись. З радістю та охотою беру її до рук, бо переконався, що загальне добро нашого народу та української спільноти в Америці є провідною ціллю та напрямною „Свободи“.

Очевидно, що в тому заслуга її Редакторів, що не сходять на бічні рейки та не мотаються по заплутаних стежках, як це видно при інших...

Побажань не подаю, бо вони при тих засобах та спроможностях, що тепер, не мають б оправдання.

Але вірмо, що матеріальні причини може не будуть все на перешкоді до побільшення, а з тим і збагачення однією з українських щоденників.

Ф. Бородавченко, Годсон,

Чорний, що називається „Білий“

Огляд книжок. Пише — Стефан Пірс

В своїй, недавно виданій, автобіографії — „Чоловік, що називається Гвайт“ — Волтер Гвайт говорить більше ніж про своє життя. Будучи з 1918 року помішником секретаря, а потім секретарем „Краєвого Союзу для Поступу Кольорових Народів“, він пише також про цю організацію та її стремління поширити користь демократії на всіх американців.

Мало хто міг би ліпше висвітлити цю справу. Сама назва книжки вказує на це. Ім'я автора книжки є Гвайт, а в англійській мові слово „Гвайт“ значить — білий. Проте мис-тер Гвайт не називає себе білим, а нігром, тобто чорним. Він має сині очі, світле волосся й світлу шкіру і міг би легко пройти як білий, як це не раз робили і роблять деякі нігри.

Волтер Гвайт зазначає на перших сторінках своєї важкої книжки: „Є щось чаруюче в білій шкірі і щось трагічне в чорній. Що ж змушує мене твердити що я є нігр?“

Ці рішення він зробив ще хлопцем, в Атланті, в стейті Джорджія, в часі расових заворушень року 1906. Він і його батько — листонош — ходили серед юрби цілий день і нічого не сталося завдяки яскравій шкірі. Але вечором, вже вдома, хлопець понув крик з юрби: „Це тут живе той яскравий нігр, листонош. Спалим його дім! Не надто гарне місце для нігра“. І ось в темноті старший Гвайт дає Волтеру рушницю зі словами: „Сину, не стрільай скорше аж тоді, коли перший з юрби вступить на наше подвір'я. А тоді — цілий добрий“. Юрба завершила в інший бік. Волтер не стріляв. З того часу зрозумів що значить бути нігром.

Дальше життя Волтера Гвайта тісно зв'язане з історією організації Краєвого Союзу для Поступу Кольорових Рас. Він оповідає про довгу боротьбу цієї організації, про її досягнення, про свою участь в ній. Боротьба проти лінчування, майже безнадійна боротьба в судах, аби врятувати життя невинно обвинувачених нігрів; стремління усунути податок за голосування, який не допускає до голосування як білих нігрів, так само і білих білих в деяких південних стейтах; боротьба за рівну з білими платню ніграм-чителям; за рівні права для студіюючої нігеської молоді — про все це оповідає Волтер Гвайт в своїй книжці. Часом говорить про події, що відбуваються в південних стейтах, часом — в північних.

В. Гвайт пише зі захопленням, ясно і без гіркої почуття. І не дивно, що на його очах виростає згадана організація з маленької групи у велику організацію і має яких 600,000 членів — нігрів і білих. Хоч ще не ухвалено федерального закону проти лінчування, проте випадків лінчувань тепер менше як один відсоток від кількості подібних випадків на початку цього століття. Він бачив поширення виборчих прав для нігрів в так званіх попередніх виборах в південних стейтах. В своїй боротьбі проти сегрегації нігрів у війську він знайшов собі двох прихильників з південних стейтів — адмірала Нимица з Тексасу та генерала Джона Лі

Н. Й.: Посилаю три долари на доплату до передплати „Свободи“ і жалую, що як новоприбула не можу більше жертвувати. „Свобода“ стала тепер монолітом громадської думки, речником бажань та порозуміння між старою і новою імміграцією.

з Вирджинії. Він пригадує, як в місті Норман, в стейті Оклахома — де колись ніграм було заборонено ходити в ночі — тисяча білих студентів зібралася, аби вітати молодого нігеського студенту, який змагався покласти на правничий відділ місцевого університету. Коли одного нігеського почтаря не допустили до правничої школи в Тексас, Волтер Гвайт бачив, як білі студенти організували перший відділ з

білих членів при Краєвм Союзі для Поступу Кольорових Народів.

Книжка В. Гвайта це є одночасно історія його особистого життя та історія організації, що має на меті поступ кольорових людей. Вона є сумна, але разом з тим подає надію на краще будуче. Ця надія буде зростати, як білі і нігри будуть переконані, що рівність повинна бути для всіх. Тільки ненависть — відемна сила — може ділити людей і тільки любов, пошана — додатна сила — може зєднати їх в загальному стремлінні до цивілізації, до завдань, що стоять перед нами“, каже Гвайт на останній сторінці своєї книжки.

Загальна Рада.

ЩО ПИШУТЬ?

(З листа скитальця до п-ні М. Д., що вже прибула з таборів до Америки).

По подяці за надіслані долари таборним товаришам недові, є дощо з гіркої скитальщини, а далі страшний опис що сталося з рідною авторки листа, що остала в підсоветській Україні (в Галичині): „Ми живемо даліше по старому без виглядів на будуче. Справа еміграції затягається з дня на день і конкретно нічого нема. Політичні обставини стають незносні і поважно боїмось, щоби не стати жертвою нерозважної політики американців, котрі перед роззявленим ротом червоної бестії, граються цяцками...“

Справа виїзду до ЗДА тепер досить скомплікована, бо треба мати контракт праці і заповнене мешкання. Я в тій справі вже написав до К., але ще нічого не маю. Всі афідевіти вже не важкі. Не знаю чи на підставі нового закону вдасться нам виїхати та не знаємо, чи К. вистежаться до Америки, чи в автономній республіці потрібні документи. Маєш лічи-Ескімосів, окрім снігу, мо вже оформлені документи на виїзд до Аргентини, але пока документи ті дєкає в ІРО і за транспорт нічого не чути. Починають говорити в ІРО за загальний виїзд до Франції.

Під оглядом економічним, в нас досить сумно. Пайки тепер дістаємо дуже мікроскопічні і абсолютно на тих харчах жити не можна, муситься докупувати, бо інакше можна скоро „натягнути ногами“. Дається відчувати загальний брак готівки по грошовій виміні, праці нігде не можна дістати, а продати нема що, тепер наших лавів ніхто не потребує, бо в склепах можна дістати хто що бажає.

„В таборі спокійно, запалені мозги вже вичерпалися, мало калорій, менше є і енергії,

сваритися нема над чим, кожний тільки животіє та жде тої щасливої хвилини виїзду. Всі наші підприємства закладають животіють, а деякі ліквідують. Пан Х. свій інтерес цілковито зліквідував і на другий тиждень виїздить вже літаком до Венесуелі. З нашого табору їде до Венесуелі около 60 осіб. Частина самітних виїхала до Австралії, а решта жде своєї черги. Найгірше з Канадою і Америкою.

Недавно дістав я листа від сестринки з Польщі в котрім описує мені трагедію моєї родини. В місяці жовтні 1947 р. арештували червоні людовивці доньку моєї сестри, літ 23, котра в 1943 р. зробила гімназійну матуру. Повних чотирьох місяців тримали її у Львові в в'язниці, де її били та катували, а відтак з іншими нещасливцями вивезли на заслання. Звідтам написала два короткі листи до К. вистежаться до Америки, чи в автономній республіці потрібні документи. Маєш лічи-Ескімосів, окрім снігу, леу і диких звірів нічого більше не бачить. Раз на добу дістає їсти і кожного дня відвідує до ночі гонять їх на каторжні роботи.

Точно в місяць по її арештуванню червоні бандити обкопали село, де жили мої родичі забрали 30 родин, а в тім много батька, маму і брата з жінкою та дітьми. При вивозі найменша донька брата, 6 літ і син брата 12 літ, втекли. Ходили ліпніше по доколичних селах за жебраниною, однак не довго, бо зістали зловлені через большевицьких псів і відтоді всякий слід по них загинув. Батько (80 літ) в дорозі на Сибір помер, трупа його большевицькі попіпаки викинули до рову при насипі колійовім. Мати (78 літ) їхала ще яких 200 кл. і також помер.

БУВ В КОПАЛЬНЯХ УРАНУ В САКСОНІ. Гергард Ріфенсталь, років 18, розповідає в Берліні, очму він утік з Саксонії, що є під советською окупацією. Кажє, що працював в горах в копальнях урану і втратив 35 фунтів за два місяці праці в невинних відносинах. В тих копальнях працює до 50,000 людей.

ла і зістала пізніше викинена з біжучого поїзду. Всі ті подорожні оповіла найстарша донька брата, котра вернула з Сибіру з туберкульозом. Сьогодні напевно вже не живе. Син брата також вернув хорий по Різдвяних Святках і пішов зголотитися до НКВД і звідтам більше не вернув. На закінчення тої безприкладної в діях людскости мартирології, бандити спалили всі будинки, від котрих до тла згоріли всі сусідні господарства разом з цілим живим інвентарем. Пише мені дальше сестринка, що в селі залишилось з 2 тисячі будинків заледві кілька господарств, котрих можна почислити на пальцях.

„Є це епілог геґенни, котра є нічим супроти масових невинних мортів на наших рідних землях. Нема вже на нашій землі родини, котра не перенесла би подібної, або ще гіршої трагедії. Земля наша є дослівно злята кровю дітей, жінок і старців, а сатана з Кремля дальше вселадно па-

нує і щоденно забирає жертви з нашого народу. Стережись американський народе! Не знаєш який страшний ворог загрожє твоєю життю. Стережись бо втопишся в власній крові!!!“

„Я тепер в дуже тяжкій жалобі, пишу і мені чорно перед очима, а цілий нервово дрожу. Що ж мені лишається? Нічо. Батьки мої, котрі жертвенно працювали ціле життя для себе і других, богобойні, загально знані, шановані, на старості літ загинули марно, навіть по християнськи не похоронені. Кости їх рознесли чорні круки по нетрах та байраках. Брат з братовою на Сибірі за Уралом, коло Челябінська на тяжкій каторжній роботі. З трьох синів і двох доньок, не має коло себе нікого і не знає котре живе, а котре вмерло. Не знає нещасний, що один син є в англійському полоні і там можливо ще живеється йому, а котрого має за погубшожнок і старців, а сатана з Кремля дальше вселадно па-

ПОМЕР ВАЛЕНТИН КУЦ У БРАЗИЛІЇ.

З Куритиби — як звідомляє „Праця“, видавана в Прудентополіс — наспіла сумна вістка про несподівану смерть відомого українського діяча в Бразилії, Валентина Куца, що помер 15. вересня 1948. „Один по одному відходять у найдальшу подорож ті перші, які намагалися, кожен відповідно до своїх переконань, допомогти в розбудові українського життя в Бразилії. Шлях цих перших світських піонерів нашого громадського життя не був легким і не завжди щастилося їм знаходити його. Як і всі люди, неарештовані, вони на мавиці, але не зупинилися, а йшли вперед, керувані бажанням принести користь своєму народові“ — пише „Праця“. Бачи В. Куц був принагідним дослідувателем „Свободи“, подаючи вістки з українського життя в Бразилії.

ВІДВІДИНИ ДАНИЛА СКОРОПАДСЬКОГО В НІМЕЧЧИНІ. (УБІ). — По більших зкупченнях української еміграції в Німеччині відбуває тепер поїздки інж. Данило Скоропадський, син покійного гетьмана Павла. Під час своєї по-

їздки він виголошує доповіді. Звертається увагу на наскрізь позитивне ставлення гетьманів до української внутрішньої консолідації, яка проявилася в створенні Української Національної Ради. В своїх виступах в Мюнхені в 4. листопада Данило Скоропадський в коректній формі висловив думку про доцільність дальшої розбудови та реконструкції УНРади „на ширших громадсько-політичних підставах, з угляденням усіх традицій визвольної боротьби українського народу за незалежність по сьогоднішній день“. Загально сподіється, що ці виступи Данила Скоропадського спричинять теж до оздоровлення внутрі гетьманського руху, який в останньому позначився деякими нецілком відновальними виступами у внутрішньо-українській діяльності.

ІРИНА АРТИМ
ПРОЩАННЯ
ЗБІРКА Оповідань з 100-річчя української літератури
Сторін 100. Ціна 35 ц.
Замовлення слати до:
"СВОБОДА"
P. O. BOX 348,
JERSEY CITY 3, N. J.

ПОШИРЮМО правду про Україну

Найкращим засобом поширювання цієї правди є добрі книжки, написані знавцями, людьми науки, знаменитими письменниками чи журналістами. Про такі книжки, написані англійською мовою, подбав Український Народний Союз. Вони повинні знайтись у кожній нашій хаті, бо вони є для наших тут родинних дітей. Вони повинні дістатись до американських бібліотек, до рук визначних американських діячів.

- 1) A HISTORY OF UKRAINE, by Michael Hrushevsky, published by the Yale University Press \$4.00
- 2) THE STORY OF THE UKRAINE, by Clarence A. Manning, published by the Philological Library, New York \$3.75
- 3) THE UKRAINE: A SUBMERGED NATION, by William Henry Chamberlin, published by the Macmillan Company, New York \$1.75
- 4) BONDAN, HETMAN OF UKRAINE, by George Vernadsky, published by the Yale University Press 2.50
- 5) UKRAINIAN LITERATURE, Studies of the leading authors, by Prof. Clarence A. Manning \$1.50
- 6) TARAS SHEVCHENKO, POET OF UKRAINE, by Clarence A. Manning 2.50

Замовте собі негайно всі ці книжки разом або поодиноці, а замовлення враз з належитістю шліть на таку адресу:

СВОБОДА

P. O. BOX 348 JERSEY CITY 3, N. J.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЯ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Грошева збірка на допомогу дітям за морем.

В місяці червні цього року відбулась велика збіркова кампанія на допомогу дітям за морем, як найбільшим жертвам воєнного лихоліття. В цій "Crusade for Children" взяли участь теж і українці. Як знаємо наш З. У. А. Д. Комітет вже одержав кількадесят тисяч доларів з цієї кампанії. В нас організовано в Українській Централі Збірковий Комітет з делегатів різних церковних громад та організацій. До Комітету ввійшли: адв. І. Романишин як почесний представник; М. Шумейко, президент; п-ні Е. Онисук, заст. предс.; о. Д. Савка, касієр; В. Салабун, І. Роговський, заступники; Анна Настюк, секретарка; Анна Білас, заст., адв. Романишин, адв. Гайдучок та І. Бакун, контролери. Збіркою зайнялись: А. Віннік, Е. Онисук, М. Павлусь, П. Слободан, В. Максимич, М. Галко, С. Галко, А. Настюк, А. Голяк, А. Странець, А. Білас, М. Настюк, П. Стець, А. Швець, П. Хома, К. Боднар, М. Стахура, С. Чорномоз, М. Шумейко, Е. Лисик, А. Соколовська, М. Вітовська, К. Кузьма, В. Салабун, О. Папроцька, П. Папроцький, А. Райца, Р. Залепський, М. Бойкевич, А. Пушак, О. Гордінська, М. Андріюк, М. Федчишин, Грицак, Соколяк, Ю. Юревич, А. Старожитник, С. Присяжна, В. Роговський, Е. Цяпка, К. Сута, О. Матляк, І. Пасічник, М. Багрий, І. Гиндучок, В. Голяк, Г. Настюк, П. Пірсон, К. Дейлі, Д. Мигович, Л. Філанс.

Разом зібрано по вулицях, банках і склепах \$1,696.98. Проголошується закінчення збору грошей тільки тих, що зложили найменше \$5. Жертвували:

Союз Українок, від. 28, \$25, Жіночий Допомоговий Комітет в Ньюарку \$25, а по \$10:

Гай Понт Фарм, І. Романишин, Т. Касків, А. Настюк, А. Райца, П. Хома, М. Вайш, К. Сута, П. Ковальчук, І. Пасічник, М. Варницький, Пізю, Лиховід, М. Литвин, М. Павлусь, Г. Швець, А. Бартош \$6. По \$5: о. Бахталовський, Г. Кольба, А. Віннік, А. Левіцька, М. Гладкий, А. Гарасимчук, Соколовський, І. Голяк, С. Боднар, А. Лисак, Снег, П. Лобур, Фічко, Нагірний, В. Настюк, д-р В. Настюк мол., Івашків, Ф. Салюк, Чорненький, К. Яценці, Н. Яценці, Л. Герман, А. Рудий, О. Паньків, С. Гаркула, А. Вайс Полтрі, Зидоник, Фера, Бурис, Гіц, Ембург, Славик, Вінглес, Енгелгард, Польовий, Просіцька, Флічі, о. Д. Савка, А. Соколовський, В. Кохлер, В. Салабун, М. Шумейко, І. Дубровський, П. Дубровський, Р. Залепський, М. Галько, М. Кебес, Обоховський, Романишин, Мікласевич, Дзік, Майбо, Чап, Федісон, Джекобс, Стахура, Джун, Х. Стахура, Утинак, Явдошин-Боднар, Буч, Конінгер, Гураль, Гестер. Решта по \$3, \$2 та \$1.

Анна Настюк, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

15-ліття У. Н. Дому.

Дня 31 жовтня ц.р. Український Народний Дім справляв 15-літню річницю свого існування. Зійшлося понад 200 осіб. Святочну вечерю отворив член контрольної комісії повстання присутніх, представників тостмаїстра, гром. Івана Швайлика, відомого всім громадянина і міського детектива. Першим промовцем був президент Клубу, гром. А. Яричевський з від. 155 У.Н.Союзу. Короткими словами бесідник заснував користь, яку має громада з У.Н.Дому, як під політичним оглядом, так й іншим. Молодий член і б. секретар 168 від. У.Н.Союзу, С. Косміна, говорив спершу про наше американське життя, а потім перейшов на англійську мову і загадав теплим словом українських скитальців. Його слова повитали присутні ова-

„БІЛИЙ ДІМ" В ІНДІПЕНДЕНС, МІЗУРІ. Це є літня резиденція президента Трумана, а властиво його власна хата, де жила донедавна його мати. Картина знята в часі виборів. Бачимо хлопця, який ранком несе місцеву газету з великою новиною, що президент Труман має добрі вигляди на вибір. „Стенлі", що розносить газету, каже, що найліпшим „костумером" є президент Труман.

ційними оплесками. Збірку на допомогу скитальцям перевели Союзівці: П. Прус, Г. Бабін, М. Гиник, І. Бабін. Збірка принесла \$60, які вислано до З. У.НДКомітету. Ще тільки додамо, що коли ходили за збіркою, то наші комуністичні позакривали собі очі, щоб не бачити, як помагаємо нашим рідним, що втікли з советського пекла. Жертвували по \$2: С. Гураль, Мілер; М. Гиник \$1.50, а по \$1: Г. Бабін, І. Швайник, С. Галата, С. Косміна, І. Федішин, С. Капі, В. Верчак, І. Ходань, С. Грабар, П. Шуцький, Д. Дячизин, Т. Косміна, М. Кузів, Н. Марків, А. Яричевський, Гиндин, С. І. Чижик, П. Андрусечко, Г. Геба, Т. Пізняк, Н. Яремко, А. Косміна, В. Мінус, А. Лукаш, П. Прус, С. Куцей, М. Сташко, Ф. Косміна, П. Ходань, Вісеский, В. Будняк, І. Кмець, С. Максимович, І. Гурняк, І. Кальчицьковський, І. Беризовський. Теж дякується нашим господарям, що гарно все зготували, якими є пані: Попица, Чижик, Маслій, Стек, Бабін, Мінус.

ВЕСТ АЛІС, ВІС.

На скитальців.

В часі гарної забави, влаштованої в домі п. Т. Барсука з нагоди 25-літнього подружого життя приятелів Конрада і Теклі Ман зложили на українських скитальців по \$5: Ювіляти і Теодор Барсук. Разом \$10 вислано до ЗУАДКомітету.

Веселість у Вашій Хаті!

Як що хочете веселитись, то без вагання купуйте найновіші рекорди знаменитого повістяря Уласа Самчука. Сторін 194. — Ціна \$1.00. Замовлення разом з належністю слати до:

„SVOBODA" P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

3 Канади належить платити тільки американського валютою.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

ГОРИГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частих знаменитого повістяря Уласа Самчука. Сторін 194. — Ціна \$1.00. Замовлення разом з належністю слати до:

„SVOBODA" P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

3 Канади належить платити тільки американського валютою.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

227 Kent Ave. Brooklyn, N. Y.

Phone: EV 4-9401.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

С.К., Шкаго, Іл. — Слушна заввага. Ми подали помилково за американським часописом, який одного дня написав одне, а другого інакше. Не тільки Труман, прийшовши до влади по смерті свого попередника, зівстав президентом з вибору, бо таке саме було з

ПОШУКУВАННЯ

ОЛЕКСАНДРА І ВОЛОДИМИРА ДЕЦЬО зі Львова шукає тітка Олександра Кукрицька. Вістки прошу слати на адресу: 487 WEST 17th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

ДМИТРО І ІВАН ГОРБОВИЯ з села Повхова, почта Дубецько, пов. Перемишль, шукають: АННИ ВАШКО, яка в 1936 або 1937 році приїхала до Америки до своєї тітки Плевон (з дому Новак), має жити десь в околиці Аленгави чи Майнерсвил, І СЛАВКА ЦАН та СЛАВКА СЛІВЯК, які виїхали до Аргентини здається в 1926 році. Хто про них знає, або вони самі, хай пише до: DIMITRI HERBOWY, 604 Fay Street, Utica, N. Y.

FLORIDA

Перед сезоном люди приїждять сюди купувати: ДОМИ, АПАРТАМЕНТИ, БІЗНЕСИ. Як Ви приїдете, не забудьте перше зайти до свого: ІВАН ВОРОНА Reg. Real Estate Broker 7595 N. MIAMI AVENUE Ph. 7-6433 MIAMI 38, FLORIDA

ПРАВДИВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ

ФОЛЬКЛОР

ПІД СОВЕТАМИ

(Українські Приповідки-Частівки) Зібрав Гр. Сенько Ціна 25 центів. З цим приповідкам можна легко переконатися, що думка української нації про комуністичний устрій в Советському Союзі. Замовлення враз з належністю слати до: „SVOBODA" P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„SVOBODA"

P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Куланджон і Теодором Рузвелтом.

І П., Донора, Па. — Адреси Г. не знаємо. Пишіть через З. УАДКомітет, який має на скитальцях своїх представників. о. С. М. — Видруковане в „Свободі" з п'ятниці.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF 223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.) N.Y.C. — Tel. GRamercy 7-7697. Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірни, X-Ray. Роздута жила лікуємо без операції. Переводимо валюту крові для супружних дозволя. Офісний годині: В будні 10-7 P. M. В неділі: 11-1 P. M.

ІВАН КОВАЛЬЧУК

FUNERAL HOME

COMPLETELY AIRCONDITIONED

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ

В СТЕПІ

NEW JERSEY

ЦІННИ ПРІСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

У випадку смутку в родині

напишіть нам в день, як і в ночі:

JOHN KOWALCHUK

129 GRAND STREET,

cor. Warren Street

JERSEY CITY, 2, N. J.

Tel. BErgon 4-5131

Comfortably air conditioned

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN

FUNERAL DIRECTORS

801 SPRINGFIELD AVENUE

NEWARK, N. J.

and IRVINGTON, N. J.

Phone BErgon 4-5131

OUR SERVICES ARE AVAILABLE

ANYWHERE IN NEW JERSEY

НЕ ВИДАВАЄТЬ ЗАБАГАТО

Завжди ЩАДІТЬ дещо

з вашого забезпечення.

Ми укладімо прекрасний ЦІЛІЙНИЙ

ПОХОРОН за \$150.00

У випадку смутку в родині напишіть:

KAIN MORTUARIES, INC.

Найбільший український

погребовий закладник

в Америці

S. KANAI KAIN, Pres.

433 STATE STREET

PERTH AMBOY, N. J.

Phone PE 4-4646

— or —

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

84 ELIZABETH AVENUE,

NEWARK, N. J.

Phone BErgon 3-5762

225 WEST JERSEY STREET

ELIZABETH, N. J.

Phone EL 2-3611

ІВАН БУНКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

виправляє погребовий

ціна так низька, як

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 8th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ПРЕМІ

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами

в БРОУК, БРОУК, NEW YORK 1, ОКОЛИЦАХ

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N. Y.

Tel. ORchard 4-2668

Branch Office and Chapel:

707 PROSPECT AVENUE

(Cor. E. 155 St.)

Brooklyn, N. Y.

Tel.: MEtrose 5-6577

УКРАЇНСЬКІ СТИНІ

КАЛЕНДАРІ

НА

1949

РІК

- У гарних кольорах
- Календаріом друковане українською мовою
- Свята означені чітким червоним друком

Ціна 30 ц. один

На, С. О. Д. не висілаємо. Належність треба посилати разом із замовленням.

- [1] Малий Ісус, ангели грають — 287—14416
- [1] Ісус добрий пастир — 367—14389
- [1] Свята Родина — 415—14170—14144
- [1] Матір Божа — 414
- [1] Ангел Хоронитель
- [1] Дім в Альпах
- [1] Матір Божа в малий Ісусом
- [1] Ось
- [1] Дівчина з букетом
- [1] Вид фарми
- [1] Олень над водою
- [1] Мала дівчина коринить
- [1] Пташка
- [1] Серце Ісуса — 14147
- [1] Ісус на Оливній горі
- [1] Різдво — 14143
- [1] Хата, навколо цвіт — 14406
- [1] Матір Божа неустійної
- [1] поміч — 14176
- [1] Фарма — 14383
- [1] Тайна Вечера — 14122
- [1] Діти на прогулях 14404
- [1] Christ the King — 14173
- [1] Серце Діви Марії — 14146
- [1] Мала дівчина з псом — 14408
- [1] Мала дівчина, час снігу — 14422
- [1] Santa Claus & Children — 14403

Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA"

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

AS HE WENT BELOW TARZAN SEIZED A FIRE AX FROM THE COMPANIONWAY WALL—

Коли він спускався вліт, Тарзан узяв з собою сокиру, яка висіла на стіні для вжитку на випадок вогню.

ТАРЗАН, ч. 1971, Тарзан хо-вається.

—AND LOCATING THE GAS TANK, STOVE TWO GREAT HOLES IN ITS SIDE.

Він знайшов котел з газом і вирубав у ньому дві великі діри.

WHILE THE SPURTING GASOLINE RAN DOWN INTO THE BILGE, THE JUNGLE LORD MADE HIS WAY FORWARD AND SECRETED HIMSELF IN A ROPE LOCKER.

Коли витікаюча газоліна спливала в закармарки, пан джунглів побіг до комірки з шнуром і там притаївся.

ABOVE, THE THUMPING OF CARGO ON DECK INFORMED HIM THEY WERE ABOUT TO CAST OFF.

Він почув, як над його головою дуділи скрині з вантажем, і він зрозумів, що вони відплинуть.